

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 12. Tenebatur. Infirmis homo detinetur: siue pb [i.e. ob] humilitatem, vt D. Paulus, aut vt suo sistat in itinere, vt Antiochus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

namque pronuntiat Apostolus: *Qui potens est omnia facere superabundanter, quam petimus aut intelligimus.* Solem huic create potuit milles lucidiores, excellentiores, quo mundū sua amplius luce recrearet, & effectus produceret multo perfectiores: lunā pulchriorē, influentiaque suaviorē, stellas splendiores, quæ nos lumine illustrarent clariori: terram sine tribulis, floribus ornatam multo numero pluribus, fructibus dulcioribus, fontibusque refrigeratis ac crystallinis multo salubrioribus; tempora temperatiora, ac gratiora, ita ut nihil in rerum esset natura quod non summam adferret homini voluptatem; non frigus non constringeret, non æstus remitteret: nulli viderentur colubri, non mordentes serpentes, non inficerent diplades, non spina pungeret: sed quidquid pedibus tereremus, flores essent, rosæ, lilia, voluntas, recreatio.

VIII. *Cur non fecit? Cur tanta sterilitas, ariditas, ut quis pluribus aliquando proficiscatur leucis, nec aquæ guttam, quæ linguam refrigeret, inueniat? Ut quid arbores infirmæ a deo virtutis, ut sæpius fructu non germinent, & si germinent, aut primum decoquantur, aut veribus erodantur? Cui tot spiritus, tribulatioque fecerunt? Quia propter hominem creavit mundum: Propter nos fecit seculum.* Vnde talem condidit, qualem hominis saluti conueniebat. Non illum creavit, ut perpetuum esset hominis habitaculum: hæc etiam omnia parua erant illi, qui regni sui gloriam erat perpetuo possiturus: sed ut esset officina, in qua poneret homo animam suam, operibus meritis per gratiam prædiuitem, ut inde transfret, ad bonorum gloriæ possessionem: esset quoque, velut lapidicina, in qua velut lapis expoliretur tandem in cælestis ciuitatis ædificio reponendus. Huic intentioni, non illi mundus expediebat perfectior, non maiores deliciae, non requies suavior, non voluptas delectabilior, sed omnia talia, ut ipsa hominem excitarent, ab his terrenis egrediendum: ut animæ pedes erigeret, intellectum & voluntatem, nec illos telluri tot obstitit tribulis affigeret, sed cælum versus iter dirigeret, sibi à Deo, ab ipso mundi primordio præparatum.

IX. *Ea de causa terrena hæc tam exigua condidit virtutis, tam parua venustatis, tam labilis voluptatis: ad hoc, ut campus esset mundus spinarum, vallis lachrymarum, tot redundans defectibus, modo fluminum, modo fo-*

lis, nunc salutis, tunc virtutum, hinc diuitiarum, inde voluptatis, tot spiritus, ut vbiunque pedem fixerimus, nos ad lachrimas prouocent amarissimas: idcirco de solo pedes extraheremus, exire desideremus, cælumque nobis destinatum petere festinaremus: *In valle lachrymarum in loco quem posuit.* &c. O gemebunda columba, quid actura es auis pulcherrima, si non inuenieris, vbi requiescat pes tuus, nisi super effluentes aquas, putrida cadauera? Hoc agas, si adeo, volatu cælesti ad arcam transiolo: vbi te magnus ille patriarcha Noe colligat, & in rostrum, possitque requiescere: *Que cum non inuenisset, vbi requiesceret pes eius, reuersa est ad eum in arcam.* O anima, quæ mundum circumuolas, in nullo te nulla noueris inuenire posse requiem: exundat enim hic animi mundus cædium, laborumque gurgitibus. Credidit, dolium inexplabile, vbi tantus requies in pecuniis inuenire requiem: hinc tribulus orietur iacturæ nauis acutissimus, inde argentariæ dissolutio tui correspondentis, alias latronis irruptio, militum inuasio. Dignitatum auilissimæ, num tibi in adeptis spondes requiem honoribus? Hic tibi mouebunt lites, te ipsum mille confosiles laboribus, & quo illos conferues anxietatibus. O mulier viro nupta, num tibi requiem in marito polliceris, quem manē videbis, dolebisque exipiantem? Pater, num perfectum tibi gaudium arrogas in filio: de quo cum minus fueris sollicitus nuntia deferentur, inter inimicorum arma corruille? Sursum corda sursum enola, dic & ex corde dic: *Adueni regnum tuum, eo namque finis frequentes sunt adeo calamitates.*

§. 12. *Tenebatur infirmitatibus homo detinetur: sive ob humilitatem, ut D. Paulus, aut, ut suo sibilat in itinere, ut Antiochus.*

Tenebatur magnis febribus. Hæc verba perpendamus, quæ cum scribat D. Luc. medicus, diuina sūt præscripta: languentibus animabus nostris salutaria: Sic audio. D. Greg. *Lucas medicus, omnia eius verba sunt languentes animi medicina.* Tenebatur (inquit) socrus Simonis magnis febribus: Tenebatur. A quo tenebatur? Aut illa febris aut febres illam detinebant? Quantum sapio illa febres tenebat illa namque

T t t t t subiectum

subiectum, febres accidentia; subiectum autem sustinet accidentia & non oppositè. Communis est illa de languente interrogatio; quid habet? signans, infirmum esse qui detinet infirmitatem. Ut quid igitur scribit medicus Lucas de hac muliere: *Tenebatur*: Quo, floreat nos, scipius à Deo electis morbos immitti, quibus illos ne in superbiam efferauerit, detineat. Eminentes sunt adeo fauores, quibus Dominus suos praeuenit, ut indigeant æquopondio, ne illis intumescant. Alias diximus, quod de Domino Iob fuerat locutus: *Fecit ventis pondus*. Ne citius euascent. Hoc quotidie reuoluimus, quod D.

Iob. 28. 25

D. Auct. In illud ps. 130. 1. Domine, non est exaltatum cor meum.

I. Permittit Deus electis suis infirmitates ne superbiunt.

2. Cor. ca. 12. 7. a

L. 1. dial. cap. 6. I. Exemplo probatur

Paulo contigit, & ex industria ponderat D. Augustinus primo namque Pauli trutinat sanctitatem, quem praclarissimis Deus extulerat gradibus, quibus eum cæteris prætulit superiorem: illi namque concessit, ut plus cæteris in vinea laboraret, ad tertium euexit cælum mirificis beaui visionibus, illustrauitque reuelationibus. Nihilominus quid cum illo agit Dominus? id quod cum propheta Iob (inquit D. Augustin.) Nam sicut diabolo Dominus indulget, ut Iob corporis auferret sanitatem, corpulque grauissimo percuteret vlceres sic & Apostolo. Hoc enim indicat: *Datus est mihi stimulus carnis mee, Angelus Satanae, qui me colaphizat*. Quid hoc erat? Respondet D. Augustin. *Dolore quodam corporis traditur exagitatus vehementer inmissi ab Angelo Satanae: nam & sanctus Iob ita probatus est*. Et hoc, quo finit? *Ne magnitudo reuelationum extollat mo.* Nota verbum: *Colaphizatur*. Qui colaphos velut pugio infligget: *Quid est hoc, fratres? Ne extolleratur tanquam iuuenis, colaphizatur ut puer*. Hinc multos videre licet amicos Dei, qui diuersis à Deo gratiarum donis cumulantur alios curandi, cum ipsi grauioribus veniantur infirmitatibus, quas ea Deus permittit infirmitate, ut humiles permaneant, nec se ob ea iniquiter efferaunt super se fastuosi, nimiumque sibi tribuentes.

Admirandam plane conscribit historiam D. Gregor. de S. Marcellino Episcopo Anconitano. Excitatur in vrbe adeo vehemens incendium, ut tota conflagrante videretur. Cuius oppidani omnis inopes consilij, quid agerent, ignorarent, ad Episcopum tristes confugiunt, qui in sella gestatoria podagra detinebatur immobilis. Quibus ille: *Filij, illò me conferte, via vehementius senuit incendium: hic me reponite*. Distis obtemperant, & ecce reuertitur ignis extimè præfuls sanctitatem, flammam recolligit, defertur

uescit, totumque extinguitur. Num tale quid ob stupescis? Tantum inueniri virum, note virtutis eminentem, cui tantum deferat ignis, suam remittat sanctorum, lydera petentes humiliter flammam, ipse tamen ea teneatur podagra, ut nec se loco mouere queat, eoque loco, ubi formidandas ignis ipse detinebat flammam; ipsum detineat podagra paralyticum? Qui mandare potuit igni, ut flammam comprimeret, suumque coëcceret impetum, podagra mandare non potuit ut vim suam ardoremque resanaret? Praescriptum erat diuinum, hac ipsum detineri infirmitate, ut dum se tanta considerat potestate præditum, qua flammarum globulis in aëra conscendentibus imperat, illum detineret, velut pedicis constrictum falconem, ne intumescat, aëraque scandat gloriosus. Hoc quoque in meo perpendo magistro B. Ludouico Bertrando, què in infirmitate salutem videmus impertientem plei tam meo ceteris omnibus infirmior; morbis horridis & acerbis prægrauatus. At ille hos esse dicebat catenas, quibus à Deo captiuebatur, etaque hoc illi familiare colloquium. O te furdum (surdaster enim audiebat) quam iuste te vindictam detinet Deus ut illi te subiciat.

Quod si hæc de viris pietate præditis etiam licet, nec minus de peccatoribus verum esse confirmatur, quod ipsos scilicet detineat corporis ægrotudo, hanc enim Dominus ea de causa misit, ita ut magis propitè dixeris, quod ipsa his peccatores detineat, quam peccatores ipsam. Te nequebatur. Exempla quartis? qualis erat vira vestra à viris quibus intendebas, nisi tuis fauere voluptati delictibus, præta viciantia percurrere, cunctas fructibus arbores spoliare, voluptati in omnibus fræna laxare, eorum more qui dicebant: *Nol. Sapa. lum sit prætum quod non pertinet. Laxura non sitra*. Ad talis festinate domum, non tuagum per plateas obambulare, ludorum tabernas frequentare solitis tuas habenis sectari voluisti; ut hoc nomine merito cum Hieremia compellamus: *Cursor leuis explicans vias suas*. Ut te nec clamores detineat prædicatòrù, nec pulsus quibus animæ tuæ Deus percutit interiora grauior, nec inferni timor, nec iusta reuerentia quam debes, illi cuius es. Febri tibi immittit ardentissimam, te colica capit intolerabilis, aut accidens molestum te lecto prosternti debilem, illud est, quod te detinet, ut iam illò non progrediaris, quo lentior aere procurrerbas: iam curius ille tuas post delicias suspenditur, iam nihil in mentem venit aliud, quam tua salutis anxia sollicitudo.

do. Hæc illa est agnido, quæ te tibi detinet victum, eo illam animo Deus permittit, vt hæc te itinere, quo præcepit ferebaris, vt equus ei roatis, remoretur: *Quasi equus impetu vadens ad prælium.* Hoc Deus præcedit, dum tibi noxam immittit quam minus hoc formidat.

Hoc modo describit Ofeas animam (nostra loquamur phrafi) desiderijs suis, appetitibusque carnalibus intententem, sibi que hæc proprie uentem: *Undam post amatores meos, qui dant panes mihi, & aqua mens lanam meam, & lino meum, oleum meum & posum meum.* His Symbolis cunctas significat species deliciarum quas toto illa corde lectabatur. Hanc Deus intuetur, & que compatiens ait: heu te miseram, nonne vias in tuam te propeperat perditionem? Mitam tibi, qui te à cursu detinet: *Propter hoc ego sepiam viam tuam spinam.* Hoc perpende: *Propter invidiam est in eius temediuim: in medio itineris tribulos spinasque seminabo, vt pedes tuos affigentes te sistant procurrente; vt si quando tibi dixerint: quid in via sillis, quid ultra non progredieris? Quis iniecit remoram? respondebis, vt ille, qui foruito in via in spinam offendit, qua transfixus detinetur. An ergo eam ille non habet, habet quidem, sed multo vetius, illum spina tenet & detinet: cum illa sit, qua per viam cogit moram trahere, cursumque suspendere propeperantem.*

Exemplum sume in cursore illo lenissimo Rege Antiocho, qui toto ferebatur imperu per suorum itinera scelerum, ac auaritiæ semita: Deo sacrilegus, populi Dei ferocissimus persecutor, puperum ex polat, & puellarumque violator. Rheda sua vehabatur. Superbis, mandat thedario, equos ad cursum ex itet velocioram: *Iussit agitari currum suum, & sine intermissione agens iter.* Quis cursorem det neat adeo violentum? Quis vna viscerum, vt trisque non tollerantis infirmis, as: *Apprehendit eum dolor dirus viscerum, & amara interorum tormenta.* Verbum hoc *Apprehendit*: ne præterea cum D. Chrysostomi, quod de illo proprie dicitur, qui exteata manu currentem sillis: vt de apparitoribus, patet qui latronem insequuntur velocius fugientem, quem in octa manu collari detinent: arumque. Tenet te Rex. (a) Sic apprehendit Antiochum infirmas, illi manus iniecit, Deique nomine sillis: *Apprehendit eum dolor dirus &c.* Vident hærentem Antiochum? causis exclamantem: *Iussit eum subditum esse Deo? lamque comprehendit, orationes cepit fundere, promissa vo-*

taque Deo sa ere spondere vita: correctionem, iniare captorum in integro restitutionem, altatum se velle resarcire honorem, toto corde Deo seruire, magnitudinis eius, perpetuum pollicetur se fore prædicator, m: *Templum quod optinus donis ornaturum, & sancta vasa multiplicaturn, & pertinentes ad sacrificia sumptus de redditibus suis præstaturum &c. & prædicatorum Dei potestatem &c.* Quid hoc Rex potestissime? Qui sunt hi quos te es dolores? Non ego illos teneo, sed illi me tenent cruciatus: *Apprehendit eum dolor dirus adeo, vt eius me nequeam manibus expedire.*

Hoc ipsa quotidiana nobis obicit experientia in ijs, qui latissimas percurretur suorum vias virtutum: hic in cupiditate, aliter auaritiæ, ille in ambitione, prosterit illos infirmata Deus, at inopinato. O quam fixè lecto languidi detinentur? Quot vota iurant? Quoties continentur: *Iustum est, subditum esse Deo? Quot rosna peroluunt? Quot fructus preces? Quot promissa spondent meliora? Hinc modis ille loquendi oritur, de peccatoribus, quo Deus vultur in S. Scriptura, quod illorum pedibus pedias iniiciat, quibus sistatur. Sic illi loquitur ciuitati, quæ suis insitebat impudica sceleribus, ex ore Hieremix (sic notant D. Hieronym.) quando tantas illi Dominus permisit superuenire calamitates, quibus ab hostibus premebatur: *Expandi rete pedibus meis, conuerit me reuorsum.* Sumitur à te metaphoræ, quando laqueus fera paras procurrenti vt illis capta, te trahente frenem, cadat retrosum. Idem per Ofeam repetit: *Expandam super eos rete meum.* Nec non per vatem Ezechielem, est autem hæc Deinon parua misericordia.*

Sic audio conferentem regnum prophetam, quando Deum intellexit velle animæ suæ vitam elargiri, in eaque conseruate qui tali gratius beneficio totum prono at mundum, cum ipso pariter Deo Domino benedicat: *Benedicite gentes Deum nostrum, & audiam facite vocem laudis eius, qui posuit animam meam ad vitam.* Quod tante laudis, sanctissime Rex argumentum? *Induxisti nos in laqueum: laqueum pedibus meis parasti dum mearum percurretem itinera stultitiarum.* Legit D. Angulkin. *Induxisti nos in muscipulam:* mysteriosa est hæc lectio. Non hoc egisti Domine vt captum me occideres, David: sicut venatores, qui retia pandunt feris vt captas occidant, quinimo, vt me captum à morte venator dices, ad quam cæcus properabam, vitam concederes: *Posuisti animam meam ad vitam in laqueum.*

29. V. Quotidiana patientia. In cap. 7. Tren. Cap. 12. 27. 19. & 37.

VI. Ea que de causa. Dicitur in ad ot. Plus patientia. Euan-

caediz, qui te deiecit in firmum, vt gradum figas, nec conceptum malitiae facinus profequaris: Concede ergo num Deo ob iustitiam benedicere teneatis infirmitatem quam immisit quando in tuum effrenis miser coculque curtebas interitum.

Quando gloriosi palmam martyrij illustrissimis consequitur Thomas Cantuariensis Archiepiscopus (scriptore Vallegas) illius Deus gloriam in domibus praclarisque manifestavit miraculissimè quae hoc ceteris palmam eripit de caeco qui ad martyris orans sepulchrum, eiusdem intercessione visum recepit: egreditur de Ecclesia totus gaudio persulfus ob receptum à Deo, martyris intercessione beneficium. Occurrit illi vis nemine pierate posterior, atque: Cur tanta tripudias lætitiâ ob recuperatum diuino favore luminis beneficium? An noli quod lumen illud oculorum iam ebentum, tibi futurum sit ad animæ salutem? Quid seis num forte cecitate, quam pariebaris, Deus cohibebat, ne sapius idque grauius cum essenderes? Audi me & ex templo reuertere Christi martyri orationem oblaturus: illi supplica, vt hoc tibi à Deo conseruatur quod si receptus modo visus oculorum, in tuae futurus sit animæ detrimentum, illum denud tollat: quod si nequaquam concessum tibi Deus consecuet continuo beneficium Salutis animæ suæ vir ille multum auidus, viui consilio sanctioris acquiescit, & ad D. Thomæ reuersus mansuetam orationem fundit, rogatque iniustum Christi martyrem id quod alter illi petendum esse suaserat: finita autem oratione, mox iterum lumine priuatus oculorum obsecratur. Credito frater mihi sapius animæ tuæ salutem expedire infirmitatem magnæque esse Diuinae signum misericordiae, si te deprecantem mox ab illa non eripiat.

§. 13. Tenebatur illi, qui te rogat vt pro febra intercedas liberatione, illud responde quod Dominus Paulo, & Paulus Timotheo.

Hinc insuper colligo, quid mihi sit respondendum, quando te visitans infirmum, rogas ilico: Patet mi, pro me ad Deum intercede vt ab hac liberet soluarque calamitate. Hoc age, vt tui conuentus patres meicis insignes, Deo supplicent, febris se calor nimius paululum remittat, habeamque leuius. Saepè replico: Non hoc ego deprecabor, sed si tibi conueniat, illa te detentum nedum non soluat, sed

ad animæ tuæ auget incrementum. Mirum est (inquit D. Aug.) quod de D. Paulo dicebatur, qui graui afflictus calamitate, nec semel, sed tertio Dominum rogat, vt hac eum liberet infirmitate: Ter Dñm rogau, vt dixeret à me. Et 2. Cor. 12. cum talis esset, vt suos non sectaretur appetitus, 8. nec mortis sol vite semitas ambularet, Dei famulatu, ac proximi salute occupatos, respondit illi D. minus: Paule fer patienter, hec namque tibi conuenit, ad virtutis in anima tua. & conseruationem, & perfectionem: Virus in infirmitate perfectus. Illud hac explicat D. Aug. similitudine. Quomodo cum medicus apponit circa viscera aliquod epithema moloium, & ardeat, inde tamen in pf. 130. curantius est ille cuius viscera tument, cum inde de illo videre coepit, & cruciari medicamento, rogat medicum, vt auferat medicamentum: Medicus autem consolatur, monet patientiam: quia nouit quam utile sit, quod appositum, ita rogat Paulus ter: Sed audi vocem medicis: si tibi gratia mea, nam virus in infirmitate perfectus. Si tale D. Paulo detur responsum, ferat modeste, quia sic eius contemnit salutem, quid tibi vis ego respondeam, nisi leoni expedire febris, vt gemmas conuenire, catus, compedes, chamum & stratum, serui pedibus fugiuus.

Tertius est ille discipulus D. Chrystostomi de morbis illis, quibus D. Timotheus charissimus D. Pauli discipulus, afflictabatur. Hoc primo suppone (monet Diu. Chrystostom.) Timotheum virtum sanctitate fuisse præcipuum, vt pote D. Pauli tanti Doctoris vberibus nutritum cuius tanta omnibus nota menta, vt solo verbo curaret infirmos & vestis suæ contactu daemones extirparet. Suppone secundo: multis enim & communibus laetasse infirmitatibus ipso teste Apostolo: Propter multas & frequentes infirmitates tuas. Non dixi, propter agritudinem, sed propter multas agritudines, neque simpli. Hom. 1. ad eiter, sed propter infirmitates, sed ipsarum conuersionem significans dicebat, frequentes tuas infirmitates. Suppone tertio: illum pro ceteris in hac vita D. Paulo fuisse chariorem, quem vt filium suum spiritualem ardentius multo, quam si carnalis fuisset, diligebat: minor etenim amor gratiæ spiritalis, totum longè superat naturalem.

Vnde mittens illum Philippos ciuibus scribit. Idem Tibi, hoc magni sacerdoti tantum ad illos mitti motheo discipulum, & quo tale fert suffragium: Neminem laborantibus habeo tam unanimum, qui iuce a affectione pro i te ad te vobis sollicitus sit: &c. Experimentum autem eius patientiæ cognoscite, quia sicut patri filium mecum seruauit in vitam. Euan-

II. Explicatur similitudine. D. Aug. In pf. 130. cii. Tom. 2.

III.